

A helyi kutatóintézetben azzal fogadnak, hogy egy jakut hölgy már többször is keresett. Szinte vég-szóra betoppan, és izgatottan kérdezi, valóban magyar vagyok-e? Kiderül, édesanyja félig magyar. A nagypapája a szatmári Jáknajmátráról származott, és az I. világháborúban esett fogságba. Aztán beállt a Vörös Hadseregbe, ettől remélve szabadulást. Mint „felszabadító” érkezett Jakutföldre, ahol meg-nősült, jakut lányt vett feleségül. Mikor haza sze-retett volna költözni, nacionalistának bélyegezték, és munkatáborba küldték. A Léna partján, egy kis falucska temetőjében nyugszik. Megígérem, utá-najárok, és ha élnek még rokonai Szatmárban, hí-rül viszem, hogy messze, a Léna partján, a jakutok földjén alusza örök álmát Somogyi István, a „ja-kutok veje”.

A főnök felesége

Egyik leghíresebb 20. századi antropológusunk, Diószegi Vilmos – bár nagyon szeretett volna – sosem jutott el erre a vidékre, ám egyszer remek, bár rövid távú információforrásra talált. Még az 1950-es évek elején Németh Gyula jakut nyelvórákat tartott

az ELTE Török Filológiai Tanszékén. A dolognak híre ment, és egy nap a Magyar Kommunista Párt első titkára, Rákosi Mátyás felesége is ellátogatott az órára. Feodora Fjodorovná nem a turkológia érdekelte, hanem maga is jakut volt, az Oljokma folyó mentéről származott. Mivel más tananyagot nem ta-láltak, egy jakut nyelvű pravoszláv Bibliából olvas-tak az órán. Ennek végén az egyik diák, Diószegi Vilmos arról kezdte faggatni Feodora asszonyt, lá-tott-e jakut sámánt gyermekkorában. Sztálin legjobb magyar tanítványának felesége lelkesen válaszolt, és még azt is elárulta, hogy az ő családjában is voltak sámánok. Megígérte, legközelebb bővebben is beszám-ol róluk. Másnap azonban már a Budapestre telepített szovjet belbiztonsági tisztak jelentek meg az egyetemen. A bibliaolvasást betiltották, és Diószegit is megfenyegették, aki állítólag a mosdóban bújt el, amikor a mit sem sejtő Feodora asszony újra felke-reste a szeminaristát, hogy jakut sámánóseiről meséljen. Később Rákosit és feleségét is kirepítette a történelemből a sorskerék, ám Diószegi továbbra sem kapott engedélyt, hogy Jakutföldön kutathasson.

SZÖVEG ÉS KÉP: SOMFAI KARA DÁVID

LATIN-AMERIKAI VÁNDORLÁSOK

Az utóbbi évszázadokban Latin-Amerika történelmét főképp a bevándorlás alakította: spanyol konkvisztádoroktól afrikai rabszolgákig, szíriai kereskedőktől német háborús bű-nösökig a legkülönbözőbb csoportokat sodorta a történelem az Újvilág spanyol és portu-gál nyelvű felébe. Az utóbbi fél évszázadban azonban inkább a kivándorlás került előtérbe

Bevándorlókól kivándorlók

Kolumbusz 1492-es expedíciójával a világtörténe-lemben páratlan méretű népiirtás vette kezdetét. Az indiánok körében véghezvitt vérengzések, az azték és inka magaskultúrák romba döntése és lakóik kény-szermunkára fogása, valamint a spanyolok által behurcolt járványok tömeges elterjedése következté-ben a teljes amerikai kontinens 30 millióra becsült őslakos népessége egy bő évszázad alatt tizedére csök-kent. Latin-Amerikában csak a 20. század elejére laktak újra annyian, mint Kolumbusz érkezésekor – beleértve ebbe a két időpont közt eltelt négy évszázadban érkezett összes betelepülő leszármazottait is!

Az erős bevándorlás az 1950-es évekig tartott, ám az utóbbi fél évszázadban az időről időre súlyos gazdasági nehézségekkel küzdő térség egyre kevésbé számított vonzó helynek a világ többi részéhez vi-szonyítva: több lett a kivándorló, mint a bevándorló.

Az országelhagyók eleinte a térségen belül mozogtak, a fejlettebb országokba (Argentína, Venezuela, Costa Rica) igyekeztek, majd az 1990-es évektől egyre nagyobb távolságokra in-dultak. A hagyományosan mexikóiakat és kari-biakat vonzó Egyesült Államokban megjelentek a dél-amerikaiak is, és Európa több országában is népes latin-amerikai közösségek alakultak ki. Je-lenleg kb. 28 millió latin-amerikai születésű ember él a születési országán kívül. Túlnyomó többségük (18,5 millió fő) az USA-ban lakik, amelyet a sorban Spanyolország (2,5 millió fő) és Argen-tína (1 millió fő) követ.

BOLÍVIAI BEVÁNDORLÓK
utcabálja Buenos Airesben

„A MÁSZÁS
FRUSZTRÁL, FÁJ
ÉS IDEGILEG
KIKÉSZÍT.”

„ENNEK ELLENÉRE SZERETEM.”
HANWAG ProTeam: Ursula Wolfgruber hegymászó

ROCK KATEGÓRIA | ROTPUNKT GTX®

Mászásra alkalmas, technikai hegymászócipő alpesi körülményekhez, sziklás és kombinált utakra vagy akár a sziklákra való feljutáshoz. Speciális Hanwag technikával gyártott, robusztus, strapabíró cipő.

www.hanwag.de

Eldorádó felé

A latin-amerikai országokból külföldre igyekvők előtt sokféle legális út áll, noha a híradásokban rendszerint az illegális határátlépők szerepelnek. Az egyes térségi együttműködő blokkokon belül szabad a mozgás, de az Egyesült Államokba egyetlen latin-amerikai ország polgárai sem léphetnek be vízum nélkül.

Általános igazság, hogy minél képzettebb egy migráns, annál kevesebb akadállyal kell megküzdenie. Az „agyelszívás” több latin-amerikai ország számára is komoly kihívást jelent, hiszen a legtehetségesebb fiatalokat tárt karokkal fogadják. A kevésbé képzettek azonban számtalan akadállyal találják magukat szemben, és sokan a mintegy 3000 kilométer hosszú mexikói–amerikai határ valamely pontján próbálnak átjutni a túloldalra. Bár e határvidék majdnem teljes hosszában szögesdrót kerítések húzódnak, a legelhagyatottabb, sivatagos részeken, vagy

éjszaka a Río Grandét átúszva minden évben több százezer vándor jut át a túloldalra. A legtöbben embercsempészek vezetésével vágnak neki az útnak, akik rendszerint 300 dollár körüli összeget kérnek azért, hogy elkalauzoljanak addig a pontig, ahol esélyes átszökni a határon. Az érkezők részben Mexikóból, másfelől azonban a közép-amerikai országokból indulnak a határra, utóbbiak jellemzően tehervonatok vagy kamionok rakományá közé bújva szelik át Mexikót.

Speciális eset a Kubából az USA-ba tartó „balsero” – tutajos – menekülők. A házi készítésű járműveken hánykolódó kubaikak közül azonban sokakat az amerikai parti őrség ment ki a vízből: őket a Bill Clinton által bevezetett „vizes láb – száraz láb politika” értelmében hajóval visszaviszik Kubába, és a menedékjog csak azokat a kubaikat illeti meg, akik száraz lábbal lépnek az Egyesült Államok területére.

FÜRDŐZŐK HAVANNA TENGERPARTJÁN

A tengerszoros túlsópartján – Florida

MAGYARORSZÁG ÉS LATIN-AMERIKA

Magyarok már igen korán, a 17. századtól kezdve eljutottak Latin-Amerikába: jezsuita papoktól kalandorokon át 1848-as honvédtisztekig terjed a különös lista. Uruguay himnuszát egy magyar zeneszerző, Debály Ferenc alkotta meg, Argentína hadseregét pedig Bem József egykori tábornoka, Czetz János modernizálta. Nagyobb létszámban azonban csak a 20. század elején, az I. világháború után és a gazdasági válság idején, majd a II. világháború előtt és után, végül pedig 1956-ban érkeztek a magyarok. Jelenleg mintegy 200 ezerre tehető a magyar leszármazottak létszáma.

A hazánkban élő latin-amerikaiak száma ezzel szemben igen csekély. Említést érdemelnek a szocializmus alatt tanulni vagy dolgozni érkező, és itt családot alapító kubaikak, illetve a Pinochet-diktatúra elől ide irányított chileiek. A rendszerváltás után tűntek fel az andoki utcazenészek, később pedig a tánc- és capoeira-oktatók. Kevésbé látványos, de létszámát tekintve sokkal jelentősebb csoportot alkotnak a multinacionális vállalatoknál dolgozó „expat” (vállalaton belül áthelyezett) migránsok, illetve a diákok, akik közül most épp a brazilok vannak legtöbben, közel 500-an. Magyarországi tanulmányait a brazil állam finanszírozza.

**A CHILEI NÉMET
BEVÁNDORLÓK
EMLÉKMÚZEUMA
FRUTILLARBAN**

Kettős identitások

A tízmillió nagyságú latin-amerikai bevándorló jelenléte az Egyesült Államokban alapjaiban formálta át az érintett területek kulturális és társadalmi viszonyait. A spanyol nyelvű cégtáblák, a latin zene és vizuális kultúra azt az érzést keltheti az „amerikai identitás” védelmezőiben, hogy az ország egyes részei ellatinosodnak. A nemrég elhunyt Samuel P. Huntington politikatudós utolsó, *Kik vagyunk mi?* című könyvében azt állítja, hogy: „... – szemben a korábbi bevándorlókkal – a latin-amerikaiak nem mutatnak törekvést az angol nyelv és az amerikai társadalom értékeinek elsajátítására, ezzel pedig hosszabb távon az Egyesült Államok kulturális egységét sodorják veszélybe”. Huntington nézeteivel szemben azonban kimutatható, hogy a latin-amerikaiak identitását nagymértékben átalakítja az USA-ban töltött idő. Minél jobban befogadják őket a munkaerőpiac, annál inkább hasonulnak életvitelükben a többségi amerikai társadalomhoz.

Az elvándoroltak mentalitásának, gondolkodásának átalakulása az otthon maradtakra is visszahat. Általános jelenség, hogy a külföldön élők pénzzel és fogyasztási cikkekkel is támogatják a rokonaikat. A „hazautalások” következtében szá-

mos latin-amerikai család anyagi helyzete javult, de egyúttal megjelentek olyan eszmék, fogyasztási szokások, divatok, sőt vallási irányzatok is, amelyek az Egyesült Államokból erednek, és korábban ismeretlenek voltak Latin-Amerikában.

Akárhonnán is nézzük, tény: a 28 millió migránsnak komoly szerepe van abban, hogy Latin-Amerika és a világ többi része között intenzív kulturális, kereskedelmi és turisztikai kapcsolatok alakultak ki. Ők ugyanis két ország, két kultúra között élnek és gondolkodnak, így közvetítő szerepük a globalizációs folyamatok előrehaladtával várhatóan a jövőben még erősebbé fog válni.

SZÖVEG ÉS KÉP: SOLTÉSZ BÉLA

utazzafrikaba.hu

FEDEZZE FEL AFRIKÁT!

Kiscsoportos kalandtúrák ősszel és télen Szenegálba és Ghánába, a Földgömb magazin visszatérő szerzőjével.

Ízeltől: Száhel Fesztivál a Lompoul sivatagban; Szilveszter Szenegálban; marabuk és misztikus szerzetesek; UNESCO Világörökségi Helyszínek; séta elefántokkal a Moje Nemzeti Parkban; vízések és természeti látványosságok; fétispapok és animisták; asante király ünnepség; szenegáli birkózók.

info@utazzafrikaba.hu
www.utazzafrikaba.hu

A VALÓDI ÉLMÉNYEK
AZ IGAZI AFRIKÁBAN

SZERZŐINK

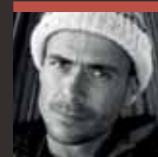
Francis László (1984) bár építészként dolgozik, rendszeresen foglalkozik a fotográfia egy-egy területével. A csillagos ég megörökítésének lehetőségével 2003-ban találkozott, munkái jelentős részét az amatőr csillagásztársai segítségével 2009-ben épített fototávcsővel készíti

Gálbidy László (1972) erdőökológus, a WWF Magyarország munkatársa. Kutatóként erdődinamikával, európai őserdőmaradványok vizsgálatával foglalkozott. Természetvédőként a természetközeli erdőgazdálkodás és az érintetlen erdőterületek kialakításának szószólója. Szakmai útjai során számos őserdőt látogatott meg, elsősorban Európában és Észak-Amerikában

Gherdán Katalin (1973) geológus, angol szakfordító, a Pásztoi Múzeum és a Miskolci Egyetem munkatársa. Kutatási területe az archeometria: régészeti és történeti műtárgyak természettudományos vizsgálatával foglalkozik

H. Bedouin Áron (1976) az egyetemi évek után az üzleti életben dolgozott. Abból kiábrándulva a világot járja, s fotózásból, írásból és online tanácsadásból él

Kerekes István (1977) tanár, szabadúszó fotográfus. 2012-ben a Nemzetközi Fotóművész Szövetség (FIAP) által adományozott minősítések közül megkapta a FIAP Kiváló művésze legmagasabb, platina fokozatát. Főként szocio-, portré-, valamint természetfotókat készít. Honlapcíme: www.kerekesistvan.com

Kundermann Balázs (1977) tanár, túravezető, szabadúszó fotóriporter. Utazás közben keresi az újat, az érdekeset; idegen országok hétköznapjait próbálja dokumentálni. Hosszú ideig élt Bangkokban, angol nyelvet tanított egy thai középiskolában, eközben bebarangolta a környező országokat. Honlapcíme: kundermann.hu

Polgár Balázs (1985) a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum régésze. Fő kutatási területe a konfliktusrégészet és a tájrégészet.

Somfai Kava Dávid (1969) 1993-tól sokat utazott és élt Belső- és Közép-Ázsiában, Szibériában, Mongóliában, Kínában. 2000-ben az ELTE BTK-n szerzett török és mongol filológiából diplomát, 2007-ben lett a nyelvtudományok doktora. 2003 óta az MTA BTK tudományos munkatársa, etnológusként dolgozik.

Szirmai Gábor (1953), „Eszéta-, mérnöki és újságírói végzettségem van, ami nem sokat ér. Ezzel szemben restaurátorként, muzeológusként azonosítanám magamat. Speciális érdeklődési területem a historikus építészet, a léghajózás, a hangrögzítés, a tengeralattjáró-technika. Életművem, kézirataim a múzeumom leégésekor megsemmisültek. Legmagasabb képzettségem a gőzgépek területén van. A teleket a trópusokon töltöm, vasút-történeti bűvárlatokkal.”

Vojnits András (1941) zoológus, Afrika-kutató, a Magyar Földrajzi Társaság Expedíciós Szakosztálya alapító elnöke. Gyerekkora óta járja a Börzsönyt. A Duna–Ipoly Nemzeti Park alapítását megelőző zoológiai állapotfelmérés koordinátora

MÉDER ÁRON
MINITRANSAT 2013, AVAGY ELFÚJTA A SZÉL...

FOTÓ: MÉDER ÁRON

Az eredeti időpont után pontosan egy hónappal, november 13-án rajtolt el a mezőny, ám semmivel sem jobb időjárási körülmények között, mint a sorozatos halasztást indokló körülmények. Négy napig szinte végig 45–65 km/órás szél fúj, gyakran még erősebb befújásokkal, ami 5–7 m-es hullámokat korbácsolt. A szokatlanul durva időjárást jól érzékelteti, hogy 33 hajós, azaz a mezőny 40%-a(!) kényszerült kiállni.

VONNÁK DIÁNA
**SZERZETESNŐK ÉS MODERNIZÁCIÓ
 A HIMALÁJÁBAN**

FOTÓ: VONNÁK DIÁNA

Könnyű elfelejteni, hogy a férfikolostorok árnyékában évszázadok óta tibeti buddhista apácák is élnek. Történetük kevésbé ismert, működésük kezdete óta ingyen dolgoztak a szerzetesek számára – kevés eséllyel a tanulásra, sőt akár a fizikai robottól mentes életre is! A modernizáció a turisták, aszfaltutak és internetkávészók mellett egy új életmód esélyét is elhozta számukra, sok szempontból gyökeresen megváltoztatva azt, hogy mit jelent buddhistaként élni a mai India himalájai részén.

GRUBER LÁSZLÓ
A LEGENDÁK FÖLDJÉN, KIRGIZISZTÁNBAN

FOTÓ: EXTERRA

A kirgiz nép valahonnan a Jenyiszej környékéről származtatja magát. Ősi eposzuk, a Manas a leghosszabb ismert eredetmítosz a világon. Legyen szó akár épített örökségről, akár természeti szépségről, szinte mindegyikhez legendák fűződnek. Így bolygónk második legnagyobb magashegyi tavához, az Isszikkolhoz, amelyet „Kirgizisztán gyöngyszemének” neveznek. A Burana torony története egy ifjú lány tragédiájáról mesél, Jety-Oguz („A hét fekvő bika”) sziklai pedig egy korabeli vízfürdőnek „ál-lítanak emléket”. „Ázsia Svájcá”-ban meg mindig sokan választják a jurtát lakóhelyülükül, amelyben szívesen látják vendégül az odatévedő idegeneket.

MAGYAR
 FÖLDRAJZI
 TÁRSASÁG

ALAPÍTVÁ: 1872
 1112 Budapest, Budaörsi út 45.
 Telefon: (1) 231-4040.
 Fax: (1) 231-4045
 Honlap: www.foldrajzitasasag.hu
 E-mail: info@foldrajzitasasag.hu

Elnök: Dr. Gábris Gyula
 Alelnökök: Dr. Kovács Zoltán
 Dr. Michalkó Gábor
 Főtitkár: Dr. Mari László
 Ügyvivő: Heiling Zsolt
 Titkár: Erőss Ágnes
 Könyv- és térképtáros: Pétervári László

Szakosztályok:
 Biztonságföldrajzi és Geopolitikai
 Szakosztály Expedíciós Szakosztály
 Társadalom- és Gazdaságföldrajzi
 Szakosztály Hegymászó Szakosztály
 Oktatás-módszertani Szakosztály
 Egészségföldrajzi Szakosztály
 Természetföldrajzi Szakosztály
 Térképészeti Szakosztály
 Turizmusföldrajzi Szakosztály

Területi osztályok:
 Bakony–Balaton-vidéki Osztály (Veszprém)
 Békéscsabai Osztály
 Borsodi Osztály (Miskolc)
 Debreceni Osztály
 Dél-dunántúli Osztály (Pécs)
 Duna-völgyi Osztály (Szekszárd)
 Eger–Bükk-vidéki Osztály
 Gyöngyös–Mátra-vidéki Osztály
 Kisalföldi Osztály (Győr)
 Kiskunsági Osztály (Kecskemét)
 Közép-dunántúli Osztály (Székesfehérvár)
 Körös-vidéki Osztály (Békéscsaba)
 Nyírségi Osztály (Nyíregyháza)
 Nyugat-magyarországi Osztály (Szombathely)
 Szegedi Osztály
 Székelyföldi Osztály (Csíkszereda)
 Tolna megyei Osztály (Dombóvár)
 Zalai Osztály (Nagykanizsa)

Könyvtár és gyűjteményei:
 1112 Budapest, Budaörsi út 45.
 Tel.: (06-1) 309-2600/1443
 E-mail: mtafk@mtafk.hu

Az éggömböt tartó Atlasz a Magyar Földrajzi Társaság végjegyként bejegyzett jelképe

Lapalapító (1929):
 Dr. Milleker Rezső

Az új sorozat
 újraindító (1999):
 Dr. Nemerkenyi Antal
 és Farkas Péter

1929–1933, felelős szerkesztő:
 Dr. Milleker Rezső

1934–1944, szerkesztők:
 Dr. Baktay Ervin és Dr. Kéz Andor

1999–2005, főszerkesztő: Dr. Nemerkenyi Antal

2005–2006, főszerkesztő: Dr. Vojnits András

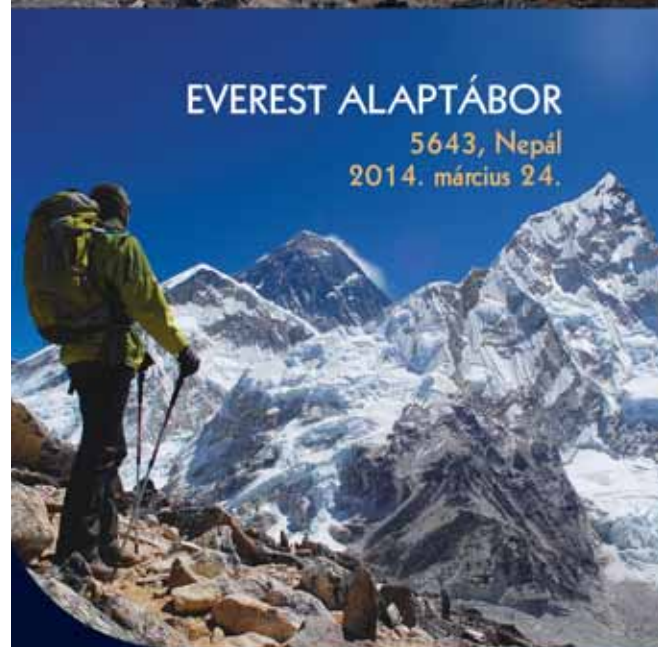
2006-tól főszerkesztő: Dr. Nagy Balázs

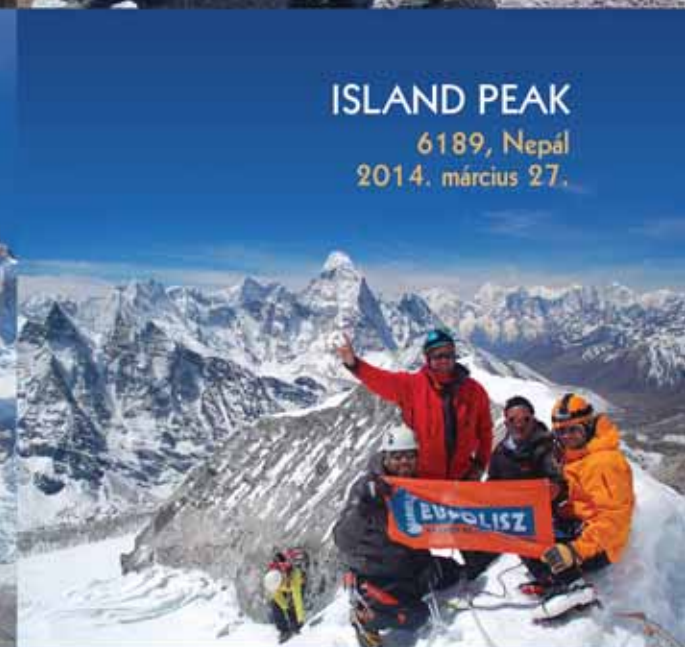
KILIMANDZSÁRÓ
 5895 m, Tanzánia
 2014. január 9.

LICANCABUR
 5920 m, Bolívia
 2014. február 13.

EVEREST ALAPTÁBOR
 5643, Nepál
 2014. március 24.

ISLAND PEAK
 6189, Nepál
 2014. március 27.

www.eupolisz.hu

HA UNOD AZ IPARI TURIZMUST!

TERMÉSZETJÁRÓ UTAZÁSOK, OUTDOOR TÚRÁK,
 TREKKINGEK, KÖRUTAK AZ EGÉSZ VILÁGON.

Eupolisz Utazási Iroda

1093 Budapest, Lónyay u. 47. | +36/1/219-08-81

Hatósági engedélyszám: U-000463

